

Nro. 40.

A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÈS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÈBÖL.

*Indúlt Bétsből, Pénteken Majus 20. ik napján
1803. ik esztendő en.*

B é t s.

A' Salzburgi Választó Fejedelem, Ferdinand
Austriai Fő Hertzeg, mostani lakó városának és a'
környéknek kellemesítésére, minden féle szükséges
intézeteket tétet; a' melly végre Bécsből hivatott
Indzsinéreket Szaltzburgba.

Az Alsó és Felső Austriában fekvő Regemen-
tek, gyakorlás kedviért való logerekbe fognak ezen
nyáron két helyeken, u. m. Laxemburgnál és Min-
kendorfnál gyülekezni.

A' mult héten az egygyik Bécsi kaszármá-
ban egy Auersperg Regementje béli köz katona,
a' Subordinatio ellen tett hibájáért vesztőt írtván,

midőn már büntetésinek felét ki állotta volna, az az, 300 ember között a' sikátort két versbe alá's fel bé futotta volna, a' Májor ellen meg mérgeződött, a' sor végén álló két katonát fére lökte, a' Májornak néki szaladott, kardját a' keziből ki tekerte, hogy azzal által szúrja; hanem meg fogattatott, 's akkor mingyár katonai rövid processus után, a' glaszira ki hozattatván, agyon lövett.

N é m e t Ö r s z á g.

Regensburg, Majus 9-dikén. A' Császár ö Felsége mint a' Német Birodalom feje, egy jelentést adatott ma által a' Dietális Deputatzióknak, mellyben tudtára adatja, hogy minekutánna ö Cs. Felsége, ezen Deputatzióknak a' pótolásokat tárgyzó munkáját, melly által a' Lünevilleri Kötésnek 5-ik és 7-ik cikkelyei, tökéletesen elintéztettek, helybehagyás által megerősítette volna: tehát már most ö Felsége a' maga Biztosaitól, a' kiket ezen Deputatzióhoz rendelt vólt, a' nékiek adatott hatalmat visszaveszi.

Az a' jelentés, mellyel a' két közbenjáró Hatalmasságok Ministerjeik a' Birodalom béli Dietától ugyan ezen napon bútsut vettek, ennyiből áll: — „

„Ö Felsége az Oroszok Császárja, és a' Frantzia Respublika Első Konzúlja, örömmel hallották, hogy az ö közbenjáróságok, a' pótolásnak dolgában való fel tett tzel, szerentsésen elérte volna, és hogy a' Német Birodalom már most el jutott volna arra az állapotra, hogy belső organizatzióját önnön maga tökéletességre vihesse. Az alább irtak országglószékeiknek nevekben kinyilatkoztatják,

hogy az ő munkájok már most el végződött, 's hogy
 ők mostan a' magok előbbeni helyekre ismét vísz-
 liza térnek. A' közbenjáró Hatalmasságok meg-
 győződve vannak a' felől, hogy az ő gondosko-
 dások által tökéletességre vitetett, 's a' Császár és
 Birodalom által helybe hagyatott munka, minden
 tikkelyeire nézve, mindenben be fog töltődni. Ennek
 betöltése az, a' mi által a' Birodalomnak minden
 rendjei a' magok patriotizmusokat ki mutathat-
 ják, és, hogy a' közönséges tsendességet, 's külön
 külön a' magokét, mennyire betsüljék, ki nyilat-
 koztathatják. Azon kell mindenek felett minnyá-
 joknak törekedni, hogy ki ki közzülök, azon inte-
 reket, penziókat, és adósságokat, a' mellyek ezen
 pótolásnak alkalmatosságával rájok estek, minden-
 kor pontosan és nagy betsülettel le fizessék. Azon
 történetben, ha valamely Rend, az új intézeteknek
 sokféleségek miatt, valamely más Rendnek jussát,
 nem fel tett tzelezással, meg találná bántani, ez
 a' hiba, az igazság - szeretet és egyenesség útján, nem
 soká és könnyű szerrel meg orvosoltathatik: ellen-
 kező út-mód által csak veszedelmesebbé tétetődne
 a' rossz. A' közbenjáró Hatalmasságok olyan re-
 ménséggel vannak, hogy semmi rossz példák adód-
 ni, annyival is inkább követetni, nem fognak, &c.

„Báro Bühler — — — „L a f o r e s t.

N a g y B r i t a n n i a.

L o n d o n, A p r i l. 30-dikán. El jöve és el is-
 múla ez az oly nagy nyughatatlansággal várt Apr.
 29-dik napja is, a' nélkül, hogy Minister Adding-
 ton, a' hadakozás vagy békeesség felől csak leg kis-
 sebb olyan jelentést is tett volna a' Parlamentom-
 ban, melly által a' publikumot a' tüknem két hó,

napok óta tartó nyughatatlanságtól meg mentette volna. Hanem igen kevés remenségek is vóltehez a' Parlamentom tagjainak, mivelhogy bizonyosan tudták, hogy a' Státus - Kurír Schaw, Párisból a' várt valószíszal még vizsgálza nem érkezett. Még 4 vagy 5 napokat lehet minden környülállások szerént fel tenni, hogy tarthat ez a' bizontalanság. Azert nyúltak ezen alkudozások ilyen sokáig, hogy a' Frantzia Országlószék valahányszor mi töllünk jelentést vett, arra mindenkor olyan feltételeket küldött vizsgálza valasz képpen, hogy Ministereinknek azokra szükségesképpen ismét válaszolni kellett, 's e képpen huzódott-halasztodott a' dolognak kimenetele ilyen hozszan. Hanem, akár hogy magyarázzuk a' dolgot, minden környülállások szerént bizonyosabb egy új tengeri hadakozásnak támadása, hogy sem a' békeffégnek meg maradása, a' melly esetben, száni lehet a' Hollandusokat.

Egy más Londoni levél, ugyantsak April. 30-dikán: — „Itt ma senkinek nintsen leg kissebb reménsége is a' békeffégnek megmaradhatásához. Az Országlószék már nagy kötésekre lepett azokkal, a' kik a' hajós seregek és katonaság számára eleséget szolgáltatnak. Minister Addington heves vételkedő társakra fog találni ezen napok alatt a' Parlamentomban, a' kik ő ellene nagyon ki fognak botsátkozni a' Status dolgainak, mint ők mondják, nem egész állandósággal és hathatossággal való folytatásáért. Már előre néhányan készülnek, hogy annak alkalmatossággával, midön Oberster Patten a' nemzet' állapotja megvizsgáltatásának szükségessé vóltát vitatni fogja, a' magok belzéd béli talentomjokat ki mütássák.

Pittről úgy beszélnék ma, hogy megígérte volna Addingtonnak, hogy ismét be lépik a' Ministeriumba, olyan feltétel alatt, ha a' Királytól magától fog meg hivattatni, és ha bizonyossá tétetik a' felől, hogy a' Ministeriumban tettzése szerént való változásokat tsinálhat, 's nevezetesen ha Grenvillét oda ismét be viheti, a' melly utolsó feltételt leg szúrósabb szálkának tartják az Addington szemeiben, a' melly mellől ellenben Pitt tellyességgel nem akar elállani. — Ugy látszik ezen tudósításból, hogy ha szintén még eddig meg nem történt volna is az, a' mit már ki hirleltek a' Londoni levelek, hogy t. i. a' Királytól magától érkezett volna Pitthez izenet, a' felül, hogy a' Ministerséget ismét vállalja magára: ez azonban könnyen meg törtenhetik; 's azt ekkor Pitt is gyanítható képpen jónak fogja találni fel vállalni.

Frantzia Respublika.

Külömb-külömb Párisi levelek meg egygyező hangon hirlelik a' hadakozásnak az ajtó előtt való állását. Itt következik egy pár ezen levelek közül: —

Páris, Május 4-dikén. Fajdalom! az új háboru elkerülhetetlen. Az Anglus Követ' utazó szekerei készen állanak az indulásra. Minden izempillantatban rebegve várjuk ezt az emberiség' rettetetésire szolgáló szomorú hírt, hogy ezen Követ elútazott innét.

Páris, Május 5-dikén. Tegnap és ma szünet nélkül bagázsiajoknak szekerekre való rakásokkal foglalatoskodtak az Anglus Követ tselédjei, és minden hátra lévő fizetéseiket hirtelenséggel rendbe szedték, 's ki fizették. Ma reggeli 5

órára vólt határozva ezen Követ elindulásának ideje: hanem még most déli 12 órakor is itt van. — Hogy elindulását tsak ennyit is halasztotta, ennek oka homályos titok a' publikum előtt: a' bagáziának le oldozásához azonközben még hozzá nem fogatott; következésképpen a' békeféleghez való reménség is még eddig egészen az ő szekere' bakjára van fel kötözve.

Gen. Mortier hirtelen elútazott Hollandiába, hogy a' Batava Respublika földjén' fekvő Frantzia seregeknek fő vezéri hatalmát által vegye. Gen. Nansouti is el küldetett valahova, de nem tudhatni, hova.

P á r i s Május 6-dikán. Az Anglus Követ Lord Whitworth, ezen hónapnak első napjától fogva meg nem szünt sürgetni a' passusának kiadattatását. Minister Talleyrand néhány izben irt hozzá, az kívánván tölle, hogy még leg alább néhány napokig halasztsa elindulását. Végezetre úgy nyilatkozta ki ezen hónap' 4-dikén L. Withworth magát, hogy néki 5-dikben reggel szükséges képpen oda kellene Párist hagyni. Hanem egy hoszszas tanácskozás után, a' mellyet Talleyrand és az Első Konzúl egygyütt tartottanak, még az nap egy jelentés érkezett hozzá, mellynek a' lett a' következése, hogy tsakugyan még ma is ide nem hagyta Párist — tsak a' kár, hogy a' szekereiről a' bagáziát még ma is le nem vétette. — Már ekkor olyan ponton állottanak vala a' környülállások, hogy a' Második Konzúlnak Kambaceresnek Május' 3-dikán a' Szenatus eleibe, 4-dikén pedig a' Törvényhozó Gyűlés eleibe kellett volna az Anglia ellen való Hadhirdetést terjeszteni. Hanem,

mind ezek el halasztódtak. — Némelyek szerint ezek a' pontok fordultak elő az Angliai Országglószéktől ide küldetett Ultimatumban: — „Maltha szigete még néhány esztendőig maradjon az Anglus seregek birtokában, ha csak a' Frantziák a' Batava Respublika földjeit minél hamarább egélszen oda hagyni nem akarnák. Ezen esetben pedig, t. i. hogy ha az Anglusok Maltha szigetéről eljönének, leg alább a' minden lakosok nélkül lévő Lampedusa szigetét magoknak tarthassák meg. — A' Frantzia Országglószék határozása ellenben a' vólt, hogy az Anglusok az Amiensi Kötés szerént, Malthát minden feltétel nélkül hagyják oda: a' Frantziák is ellenben azonnal mindeneftől fogva kitakarodnak a' Batava Respublika földjeiről, mihelyest az Anglusok az Amiensi Kötésnek minden részben eleget tettek. A' mi, Lampedusa szigetét illeti, azt a' Frantzia Országglószék, mint nem a' magáét sem el nem ajándékozhatja, sem el foglaltatását meg nem akadályoztathatja. — Mások azt erőssítik, hogy azt is kívánnyák az Anglusok a' Frantziáktól, hogy Elbe szigetét is hagyják oda, 's engedjék által a' Hetruriai Királynak.

Páris, Majus' 6-dikán. Olyan hír terjedvén el, hogy az Országglószék a' Törvényhozó Gyűlésnek tegnapi ülésében, a' közte és az Angliai Országglószék között folyt alkudozásokat egész mívóltok szerint elő fogná adatni, igen sok halgatók, idegenek, 's nevezetesen Anglusok jelentenek vala meg. Hanem az egész alkudozás munkájáról nem fordúla egy szó is elő. — Még tegnap is hofszas konferentziát tartottak Lord Withworth és Külső Minister Talleyrand Perigord, a' mellynek

végződésével egy Kurirt küldött Whithworth Londonba.

A' Május 1 - ső napján vólt közönséges audi-entzián Cs. K. Feldmarschallieutenant Lusignan, és Ulánus Kapitány Eltz urakat mutatta be a' Párisban lévő Cs. K. Követ Gr. Cobentzel eö Exc. ja az Első Konzúlnak.

Brüszzel Május' 1-ső napján. Az eddig itt tartózkodott Anglusok, rész szerént hirtelenséggel és tsak nem futva hazájokba által takarodtak, rész szerént induló - félben vannak.

Az ifiú vólt Hertzeg De Ligne, a' ki az Első Konzúlnak ide leéző útazása alkalmatosságával, az ő tiszteletére ki állani fogó Nemzeti testörző sereget vezérelni fogja, a' vólt Brabantziai úgy nevezett Rendek Gyűlése tagjának polgár Dürasnak egyetlenegy leányát vette feleségül, a' ki egész Brüszzelben leg gazdagabb személynek tartatik lenni, a' melly igen jól pótolja az ösi titulus beli fogyatkozást.

A' Frantzia és Anglus levelek között még meg nem szünt a' pennával való perlekekés, a' felett, hogy a' Malthai új Nagy Mester T o m a s y ú r által ki neveztetett Malthai Helytartó, B u s s y, Olasz születés vólna e', vagy pedig Frantzia? — A' Párisi Moniteur nem rég azt erőffitette vala fölöle, hogy a' Pápa földjén született ember volna. A' Londoni Ministeriális Ujságok ellenben ujonan azt kezdik minden elő keresett erőffégekkel mütogatni, hogy ha szintén az annya Olasz leány vólt volna is, de maga, valamint lelkire úgy testire néve is, egészfzen Frantzia volna; és 1798 - ban is egygyik hathatos eszközlője vólt annak, hogy a' Frantziák a' szigetet el foglalhatták.

Elegyes Dolgok.

Midőn a' Párisi Moniteur az Anglusoknak Alexandriából való eltávasásokat ki hirdette, azt is még jegyezte, hogy az az Elphy Bey, a' ki véllék egygyütt elevezett, úgy fog Londonban megjelenni, mint a' több Beyknek az Anglus Udvarhoz rendeltett rend kívül való Követjek.

A' Május 3-dika táján költ Hollandiai közönséges levelek, majd semmit sem említenek a' Frantzia seregeknek nállok való újabb mozdulásaikról. Gyanítható képpen valamely polititikai okának kell az ő halgatásfokoknak lenni, annyival is inkább, mivelhogy a' Brűzszeli tudósítások szerént, a' Frantzia seregeknek a' Hollandus határokra való újontani be szállások, a' Batavusok Direktori-uma és a' Frantzia Országlószékek között, igen eleven levelezésre szolgáltatott vala ezen napokban alkalmatoflagot. Egy régibb, még April. 26-dikán költ Hagai levél szerént, sokkal fontosabbak azok a' mozdulások, mellyeket a' Frantzia seregek egyenesen Hollandiára nézve a' jelen való környűllások között tettek, mint a' hogy azok a' közönséges levelekben kihirdettettek: — „Vlieffingentől fogva egész Nimwegenig mozgáshan vannak a' Frantziák (így szoll a' tudósító), a' nélkül, hogy az ő tzelozáffokat tudni lehetne. Hanem, minthogy Geldria felé tartanak, kéttség kívül a' mi Napkeleti határainkat akarják fedezni. De ki ellen? Kéttség kívül, tsak az alkudozások' kimenetelét szándekoznak el várni, és azonnal ki jelentik, hova tzélozzanak, &c. —

Az Első Konzúl Adjutánsa Lauriston, fontos követséggel valoha el küldetett. Némelyek azt

mondják, hogy Londonba küldetett volna, és hogy az ő tölle oda küldetett izenetek és levelek okozták, hogy a' békeffég és hadakozásafelett való bizontalankodás, leg alább is néhány napokkal tovább terjedett, mint külömben történt volna.

Az Amerikából érkezett hajósok olyan hírt hoztok ide (így írnak Amsterdamból, April. 30. dikán) hogy a' Kongrefzszus Elölülője Jefferson, 20 ezer Amerikánusoka rendelt volna ki Floridának elfoglalására, a' melly szerént ezeknek nyilvánóságos háborujok volna a' Spanyolokkal. Mi féle politika jádzék ezen dologban, tsak az idő fogja a' fátyol alól kitakarni, elég az hozzá, hogy ezt a' Frantzia Orzáglószék is veszi észébe; melyre nézve úgy tesz minden lépéseit, hogy a' Spanyolok és Amerikaiak között ki ne üsse valahogy ez a' háború magát, addíg, míg a' Frantziák Louisianának birtokába, forma szerént be nem ülnek. — Erre nézve küldötte az Északi Amerikában lévő Frantzia Agens Pichonis, a' Louisianai Spanyol Kormányozóhoz az itt következő és elég éles szavakból álló jelentést: — „

„Uram! Marquis Yrujo közlötte véllem az új Orleans felett az Amerikai lakosokkal támadott egyenetlenkedést: melyre nézve szükségesnek tartottam Excellentiádat a' Frantzia Respublika nevében, mellyet ez a' dolog erőssen érdekel, meg keresni, és arra kérni, hogy azon következeseket, a' mellyek abból folyhatnának, ha az Uj-Orleans béli Spanyol Biztos a' maga tett lépése mellett tovább is meg maradna, jól fontolja meg. Az említett Biztos tsak a' maga feje szerént tette azon lépést, a' nélkül, hogy arra, vagy Királyá-

tól utasítást vett, vagy a' Frantzia Országlószék által vétetődött volna. En ugyan a' további meghatározott rendelkezéseknek érkezéseket minden órán várom: de azonközben olyan gráditson állani szemlélem itten az indulatoknak felhevüléseket, hogy szükségesnek lenni itélem kérni Exc.dat, hogy fő méltósága által minden rossz következtetéseknek tegyen gátat. Lehetetlen hogy tudtára ne volna Exc.nak, az, hogy a' Louisiana tulajdonosa mostan Frantzia Ország, és a' Spanyol Király tisztjeinek méltósága itten tsak ideigvalónak tartathatik. Az urak senmi olyan eszközöz mostan ne nyúljanak a' melly által a' szomszéd Respublika lakosai a' Frantziák ellen fel ingerlödhetnének, minthogy külömben az ezek és az Amériikaiak között eddig fennállott egygyezéseknek változást kellene szenvedniek. Most én bővebb magyarázatba bocsátkozni nem akarok, és kívánom, hogy ne is legyen reá szükség. Hanem önként meg gondolhatja Exc.ád, hogy a' dolgok kritikus ponton állanak. Itt hadi készületek tétetnek: a' Frantzia Respublika ellenben minden képpen azon törekedik, hogy ezen koloniában a' békességet fenn tarthassa. Ha a' békesség itt félbe szakad: Exc.ád fog felelni érte; egész hatalmát fordittsa annak fenn tartására. Spanyol ország, a' mellyet bizonyos tekintetben mintegy kezességek tarthatja Frantzia ország Louisianáért, Exc.dat fogná vádolni, hogy olyan eszközöket nem vett elő, a' mellyekkel az ő kezesi kötelességének meg felelt volna. — “

„P i c h o n.

Egy L e b ö f nevű 101 esztendőös gazdag polgár halt meg nem rég Párisban, a' kinek leg utol.

só orája is arról tett bizonyosságot, hogy életében nem igen bánta, akar hogy forogjanak a' tsillagok, tsak enni inni legyen elég. Halalának napján reggel felkél annak modja szerént az agyából — be ül a' karos székbe — a' feleségit felöszollítja, és mondja, hogy a' fiát hívják be — a' háznép úgy gondólkozott, hogy halála oráját közelíteni érezvén, egy 's más intéseket akar utolsó orájában a' fia szívére kötni — eleibe állván a' fiu, mondja néki az öreg, hogy, fiam! az én orám el jött, hanem utoljára is a' te kezedből kívánok egy finzsja kávét — a' fiu el hozza a' kávét, melyet az öreg nagy megelegedéssel elköltvén, egy pár minuták után örökre el szenderedik. — Különös gondolkodás, valakinek utolsó orájában abba találni meg elégedését, hogy a' fia vigye be néki a' kávét.

* * *

T u d o s í t á s a' M a g y a r P o é t á k h o z :

A' sok századok óta meg szokott R i t h m u s t ne huzzuk ki a' Nemzet szájából, hanem inkább ragaszszuk mellé a' Deák Q u a n t i t a s t is. Rövid fontos nyelvünk mind a' kettőt el bírja; mint erre sok száz példáim vagynak 28 ezerből álló M. S. Poésisemben. Homérnak 30, Virgilnek 15 ezer versei forognak kezünkben. Az én 28 ezer Magyarom a' kettő között verte magát lógerbe; igaz, hogy tsak számmal, 's nem érdemmel. Hét ezer ezekből Deákul van ilyen tzimalatt: F r a n c i a s d e V I I . P r i n c i p i b u s A u s t r i æ imitt amott Magyarra fordítva egyegy darab. A' közelebb mult fárságon pedig irtam B a l i a R e b e k a E m l é k e z e t e s O f z l o p á t, mely áll va-

Lucretia. G. Bethlen Kata. B. Dániel Polixena. —
 T ö r v é n y - h o z ó k 's tudók: Draco. Solon.
 Lycurgus. Julianus. Jul. Cæsar. Oct. Aug. Cæsar.
 Cicero. Verbötzi Balia. Sám. Mórítz Gáb. O r v o -
 s o k : Aesculapius. Machaon és Podalgrius. Hip-
 pocrates. Acarnan Filep N. Sándor Orvossa. Gale-
 nus. Celsus. Ramazzini. Astruc. Sydenhám Boer-
 háv. Swieten. Párizpápai. Enyedi Sám. — P o é -
 t á k : Homerus. Pindarus. Aristophanes. Sappho.
 Anacreon. Virgilius. Ovidius. Horatius. Gyöngyö-
 si. Faludi, Gr. Teleki Jó. közönségesen az említett
 Poétákhoz, 's különösen is mindenikhez. E r d é l y -
 n e k IV. S z e g e l e t e i : Északi Kolosvár. Nap-
 nyugoti 'Sombor S. L. Napkeleti Doboj D. Gy.
 Déli Szálláspataka K. S. B. R. lelke a' Poétához.
 T ó l d a l é k : K. Ferentzke 's Annikó Éneke. Az
 el szabadult Filemile Öröme. Mátyási felelete egy-
 Szüznek kérdésire; Mi a' Tsok? énekbe foglalva
 Faludi szerént. Mindenféle nemü versek 's énekek
 vagynak ebben a' munkátskában, melyeket talál-
 hattam szoros és szük helyünkben. Valaki pedig
 levele által parantsol, méltoztasson levelét küldé-
 ni, Andrád Sámuelnek

által Szebenén

Brasón

Sepsi Sz. Györgyre.

* *

Másodszori Híradás.

Baró Ghilányi János Eö Nagysága tud-
 tára adni kívánnya a' Nemes Publicumnak, hogy
 maga 70 vagy 80 darabból álló igen szép méne-
 sét, e' folyó esztendőben, a' jövő Junius 26-dik
 napján, Tekint. Szala Vármegyének Sümegh

nevezetű mező várossában, kótya vetye által, kész pénz fizetésért a' többet ígérőknek, öszveséggel, vagy darabonként áruba botsátani, 's el adni szándékozik.

Az ezen ménesben találtató 40 vagy több anya kantzák, a' leg nemesebb 's hiresebb Magyar és Erdély Országi ménesekből, darabonként váltogatva, sok munkával, fáradsággal és költséggel szedettek öszve. Ezeken kívül sok szép, Norman-niai, Erdély Országi, Meklenburgiai, Limosinai és Angliai kantza paripák vannak ezen ménesben, a' mellyeket a' mint gondolni lehet, sok fáradsággal és költséggel szedegetett a' fent nevezett Báró Úr öszve. Továbbá azt is jelenteni kívánnya, hogy azon hires, és tsaknem közönségesen esmérletes, originalis H i d e r a l l i nevezetű setétpéj, 15 $\frac{1}{2}$ markos, homlokán fejez tsillagos, és fejez lábú ménló, mellyet Anglus General Baró H o m p e s c h Cs. K. Generál Gróf F e k e t e E ö Nagyságának Angliából küldött vala, ezen eladandó ménesnek nem kevés díszére szolgál. — E' mellett két szép Hannoverai származású, szég sárga, egyenlő jegyü kotsiba is fogható, és egy Spanyol eredetű almás szürke ménlovak találatnak ezen ménesben. — A' többi része igen szép négy, három, és két elztendős mén és kantza tsikókból áll. Rövideden azt lehet ezen ménes felől mondani, hogy az, minden lóhoz értőnek, a' ki azt meg látja, tettzeni fog.

Végtére, sok szép lószerszám és kotsik fognak azon alkalmatossággal, a' többet ígérőknek kész pénz fizetés mellett el adatui.